

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XII):

Zvonul ca pârghie! Ungurii luptaseră împotriva tendințelor centralizatoare-
Nu-i vom face tiraniei plecăciuni! Niciodată!

2018 - MAREA UNIRE și Tribunismul

Fără Ungaria,
în Europa ajunge stăpân ori germanul ori slavul!

**Ungaria a păstrat conștiința libertății
națiunilor și a împiedicat apariția
unui absolutism universal – monarhic ...**
Istoria dreptului maghiar

**Națiunea maghiară a fost aleasă de Dumnezeu
pentru a domina pe toate celelalte care** *István*
se găsesc în vecinătatea sa, iar Marea *Széchenyi*
Adriatică și Marea Neagră să devină ungurești
Raoul Șorban - Ideea ierarhiei între popoare ...

**Ce-alegeți, maghiara Kossuth a mizat
libertatea limba totul pe o carte
sau robia? oficială și a câștigat ...**
Sándor Petőfi

**zvonul s-a dovedit o pîrghie puternică
Tinerii Unguri!**

Paul Lendvai prezintă revendicările legitime ale ungarilor: «La îndemnul lui Kossuth, tinerii au întocmit un program în douăsprezece puncte, care în curînd a fost transformat într-un **catalog de cereri îmbogățit cu noi propuneri radicale**. Pe locul cel mai din față se afla cererea de libertate a presei și de desființare a cenzurii, cerere urmată de crearea unui minister la Budapesta, responsabil în fața Parlamentului ales de popor; mai departe era vorba de: deplina egalitate cetățenească și religioasă, o gardă națională, o curte cu jurați, o bancă națională, o armată națională ungară, retragerea trupelor străine (citește: austriece) din Ungaria, eliberarea deținuților politici și **unirea cu Transilvania** (Nu se spunea nici un cuvînt despre locuitorii nemaghiari ai țării). Cînd la 14 martie de la Viena au sosit și la Budapesta știri despre tulburări și despre o revoluție incipientă, “**Tinerii unguri**” au decis să citească imediat în public cele douăsprezece puncte.

La aceasta s-a adăugat și o poezie patriotică pe care Petőfi a scris-o special pentru această ocazie:

“**Sus! Patria către maghiari strigat-a:/** E timpul pentru luptă să fiți gata!/ Ce-alegeți, libertatea sau robia?/ Sînt în joc onoarea și mîndria!/ Să jurăm pe Dumnezeuul marilor străbuni: Niciodată/ Nu-i vom face tiraniei plecăciuni!/ Niciodată!”

“**Tinerii unguri**” s-au întîlnit în dimineața zilei de 15 martie în localul lor obișnuit, Café Pilvax din centrul Pestei, și au dat citire celor douăsprezece puncte și răscolitoarei poezii a lui Petőfi. Petőfi, Jókai și Vasvári i-au mobilizat la universitate pe studenți și au mărșăluit cu 2000 de adepți în direcția tipografiei Landerer-Heckenast ca să obțină, fără aprobarea cenzurii, tipărirea acolo a cererilor și a poeziei. În sfîrșit, pe străzi au mărșăluit aproape 20000 de oameni și i-au forțat

pe magistratul Pestei și chiar pe cei din aparatul guvernatorului să le aprobe cererile. A fost pus în libertate singurul deținut politic, agitatorul socialist Mihály Táncsics. **“Palizi și tremurînd”** de atmosfera revoluționară, membrii aparatului guvernatorial au capitulat de frica mulțimii imense a demonstranților, care formau circa o jumătate din numărul adulților din Pesta, și poate și din cauză că nu se puteau bizui pe soldații (în principal italieni) staționați în capitală.

Dar, în sfîrșit, ceea ce a determinat Parlamentul de la Bratislava și curtea de la Viena să accepte cererile radicale nu a fost **“marea zi”** a revoluției, ci zvonurile, ce se răspîndeau cu iuțeala fulgerului, că peste 40000 de țărani înarmați, sub conducerea lui Sándor Petöfi, ar fi plănuit proclamarea republicii, poate o răscoală de ziua lui Iosif, la începutul tîrgului de la Pesta. (...) **zvonul s-a dovedit o pîrghie puternică** pentru atingerea surprinzător de rapidă a scopurilor politice ale reformatorilor maghiari. (...) lucrările de istorie și cronicile recunosc contribuția importantă a **“Societății celor zece”** a lui Petöfi nu numai la desfășurarea nesîngeroasă a revoluției de la Pesta, ci și la realizarea breșei următoare la Viena și Bratislava.». Lendvai prezintă pașii în lupta de libertate a ungarilor: «În dimineața de 17 martie, împăratul și regele Ferdinand al V-lea a consimțit să-i încredințeze contelui Lajos Batthyány formarea unui guvern ungar (...) astfel reformatorii unguri au reușit fără nici o vărsare de sânge un succes aproape unic în felul lui, și anume nu prin destrămarea monarhiei, ci în condițiile independenței deja recunoscute legal la 1791; regele acorda Ungariei nu numai o constituție, ci și dreptul la o unire cu Transilvania, suveranitatea asupra Croației, Slavoniei și dreptul de a încorpora zona graniței militare.(...) **Széchenyi** recunoștea la 17 martie într-o scrisoare confidențială: **“Kossuth a mizat totul pe o carte și a câștigat pentru patrie cel puțin pînă acum atît cît politica mea n-ar fi fost în stare să producă poate nici în douăzeci de ani”**. Potrivit noii constituții, maghiara era considerată limbă oficială a statului unificat; s-au introdus cuprinzătoare reforme liberale și s-a instalat un guvern constituțional, răspunzător în fața unei reprezentanțe populare, care urma să fie aleasă în curînd. (...) Fie din idealism, fie de teama unor răscoale țărănești (ca în Polonia) sau dintr-un întreg complex de motive, nobilimea a renunțat la privilegiile ei în materie de impozite și a consimțit la abolirea iobăgiei.(...) Multe chestiuni cu privire la raportul Ungariei cu ansamblul monarhiei au rămas deschise, la fel și punerea de acord a activității celor două ministere de externe și a autorităților militare. Totuși guvernul Batthyany a pregătit drumul pentru o impresionantă dezvoltare economică și culturală, i-a eliberat pe țărani și a asigurat totodată rolul conducător și condițiile de existență economice ale nobilimii. Agitației printre muncitori și țărani i s-a pus capăt, la fel și exceselor antisemite.(...) Chestiunile de viață și moarte ale revoluției maghiare erau relațiile tensionate cu Austria, cu Croația și cu cele mai importante grupuri etnice străine precum cele ale românilor, sîrbilor și slovacilor. Ungurii luptaseră permanent împotriva tendințelor centralizatoare ale curții și ale guvernului austriac. Propriile lor măsuri centralizatoare declanșau acum o împotrivire asemănătoare din partea slavilor și a românilor. În contrast cu reprezentanții romantismului național, unii istorici maghiari ai timpului nostru ca, de pildă, Domokos Kosáry subliniază că radicalizarea acestor naționalități nu a fost provocată de politica Vienei, de panslavism sau de agenți străini instigatori. Aceste grupuri etnice atinseseră în propria lor evoluție socială și politică un nivel asemănător de aspirații și sentimente

naționale ca și ungurii. Pe de altă parte, Kossuth și majoritatea politicianilor maghiari marcați nu erau dispuși să accepte cererile naționalităților.

În primul rind, scopul lor era asigurarea unității teritoriale a provinciilor coroanei lui Ștefan și nu destrămarea lor.

Pe de altă parte, în ținuturile revendicate de naționalități locuiau și mulți unguri, și în cazul unei cedări, aceștia ar fi ajuns sub o stăpânire străină. Chiar ungurii cei mai progresiști și revoluționari credeau cu atâta tărie în efectul reformelor sociale și în forța de coeziune a recent câștigatei libertăți încât ei nu se temeau de nici un fel de complicații serioase»

Fondatorul Academiei Maghiare de științe, contele István Széchenyi (considerat și creatorul Ungariei moderne, demn urmaș al tatălui său - fondatorul Muzeului Național maghiar) lansa o teză surprinzătoare: «**națiunea maghiară a fost aleasă de Dumnezeu pentru a domina pe toate celelalte care se găsesc în vecinătatea sa, iar Marea Adriatică și Marea Neagră să devină ungurești**». (a se vedea Ion Șuța “**Transilvania -Himera ungarismului iredentist**”). Aceasta l-a determinat pe Raoul Șorban (secretar de redacție la “*Tribuna Ardealului*” -în 1942, ulterior primind titlul/medalia “*Drept între popoare*”) să afirme: «**Ideea ierarhiei între popoare a fost susținută de o amplă literatură elaborată de “oameni de știință” unguri, care au formulat concluzia că **poporul căruia îi aparțineau ei înșiși era superior tuturor celorlalte popoare, ori chiar restului umanității, atât prin înzestrare intelectuală cât și prin caracter și alte însușiri morale****». Ernő Nagy, autor al unui manual de drept constituțional susținea: «**un triumf al dreptului ungar al statului (...)** pentru că **statele civilizate au adoptat în linii mari acea organizare statală care, pe continent, numai în Ungaria se sprijină pe baze istorice**». În lucrarea „*Istoria dreptului maghiar*” se specifică:

«Ungaria a păstrat conștiința libertății națiunilor și a împiedicat apariția unui absolutism universal – monarhic. Fără Ungaria, în Europa ajunge stăpîn ori germanul ori slavul».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xii-zvonul-ca-parghie-ungurii-luptasera-impotriva-tendintelor-centralizatoare-nu-i-vom-face-tiraniei-plecaciunii-niciodata-133555.html>

